

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5049/2021
19.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Данијеле Николић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА адвоката из ... против тужене Републике Србије – Министарство правде, Виши суд у Смедереву, коју заступа Државно правобранилаштво Одељење у Пожаревцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6273/20 од 23.12.2020. године, у седници већа одржаној 19.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6273/20 од 23.12.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П 495/18 од 11.06.2020. године, исправљеном решењем истог суда П 495/18 од 14.08.2020. године, у првом ставу изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.06.2020. године до исплате. У другом ставу изреке одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 1.000.000,00 динара до траженог износа од 1.400.000,00 динара као неоснован. У трећем ставу изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.620,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6273/20 од 23.12.2020. године, у првом ставу изреке потврђена је првостепена пресуда у делу првог става изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 100.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.06.2020. године до исплате, и жалба тужене је у наведеном делу одбијена као неоснована. У другом ставу изреке преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу првог става изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због

неоснованог лишења слободe исплати још и износ од 900.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.06.2020. године до исплате. У трећем ставу изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у трећем ставу изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 63.800,00 динара. У четвртом ставу изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац се налазио у притвору у Казнено-поправном затвору Пожаревац – Забела од 13.07.2007. године у 21,00 час до 17.07.2007. године у 12,35 часова. Притвор му је био одређен решењем МУП-а Полицијске управе Смедерево КУ 200/07ЛС109/07 од 13.07.2007. године због постојања основне сумње да је извршио кривично дело злоупотреба поверења из члана 216. став 2. у вези става 1. КЗ и навођење на оверавање неистинитог садржаја из члана 358. тада важећег КЗ. Налогом Окружног суда у Смедереву КИО 15/07 од 17.07.2007. године тужиоцу је укинут притвор и исти је пуштен на слободу 17.07.2007. године у 12,35 часова. О лишењу слободe није била обавештена Адвокатска комора, с обзиром да је тужилац био адвокат нити му је омогућен контакт са породицом. Правноснажним решењем Вишег суда у Смедереву К 20/15 од 24.02.2015. године кривични поступак против тужиоца као окривљеног је обустављен због апсолутне застарелости кривичног гоњења. Тужилац је туженој поднео захтев за постизање споразума о накнади штете због неоснованог лишења слободe о којем није одлучивано. Прибављено је и мишљење судског вештака неуропсихијатра из кога произилази да је тужилац услед боравка у притвору претрпео душевне болове јаког интензитета због повреде слободe, части и угледа у трајању од два месеца, а средњег интензитета у трајању од још два месеца.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак другостепеног суда да је неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду штете за душевне болове због повреде части, угледа, слободe и права личности, проузрокованих неоснованим лишењем слободe, преко износа од 100.000,00 динара, а до 1.000.000,00 динара,.

Одредбом члана 560. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник СРЈ“ број 70/2001 ... „Службени гласник РС“ 58/2004 ... 49/2007), који је био на снази у време штетног догађаја, прописано је да право на накнаду штете припада и лицу које је било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка, или је поступак обустављен правноснажним решењем, или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена. Право на накнаду штете по овој одредби зависи од исхода поступка, па оштећени има право на накнаду штете уколико је поступак обустављен правноснажним решењем, иако је притвор био законито одређен.

Одредбом члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011 ... 35/2019), прописано је да се неосновано лишеним слободе сматра лице које је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка, или је правноснажним решењем поступак обустављен или је оптужба одбијена, или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом, док је одредбом члана 18. истог законика прописано да лицу неосновано лишеном слободе припада право на накнаду штете.

Првостепени суд је оценио да тужиоцу на основу одредбе члана 18. и 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку припада право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због неоснованог лишења слободе.

Како се, у смислу члана 200. Закона о облигационим односима, накнада штете досуђује с обзиром на околности сваког конкретног случаја, а имајући у виду сврху накнаде нематеријалне штете, правилна је одлука о висини накнаде у побијаној пресуди. Узимајући у обзир све релевантне чињенице које су од утицаја на одмеравање висине накнаде, као и циљ коме накнада нематеријалне штете служи (члан 200. став 2. ЗОО), Врховни касациони суд налази да је износ који је тужиоцу досуђен побијаном одлуком правилно и адекватно одмерен и представља правичну накнаду овог вида нематеријалне штете. Правична накнада нематеријалне штете представља облик отклањања штетних последица и састоји се у исплати суме новца, као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. При том, правична новчана накнада не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете, нити сме погодovati тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализација личних добара).

При том је другостепени суд за своју одлуку дао јасне и потпуне разлоге, које Врховни касациони суд у свему прихвата као правилне, због чега су супротни наводи ревизије неосновани.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић